

(/)

🏠 (/) > Museer (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/museer>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Tirpitz-stillingen

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/museer/den-gamle-by-2019>)

Tirpitz-stillingen

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 4545

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/museer/tirpitz-stillingen)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/museer/tirpitz-stillingen](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/museer/tirpitz-stillingen)) **t** ([https://twitter.com/home?](https://twitter.com/home?status=)

[status=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/museer/tirpitz-stillingen). Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/museer/tirpitz-stillingen)

[5/museer/tirpitz-stillingen](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/museer/tirpitz-stillingen)) **in** ([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/museer/tirpitz-stillingen&title=)

[mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/museer/tirpitz-stillingen&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/museer/tirpitz-stillingen&title=))

John V Jensen

Tirpitz-stillingen. En del af Atlantvolden

Vardemuseerne, 109 sider, 148 kr.

Med "Tirpitz-stillingen. En del af Atlantvolden" har museumsinspektør John V Jensen, Vardemuseerne, leveret endnu en aldeles fornem og velskrevet bog om de tyske krigsspor på den danske vestkyst.

Af Erik Ingemann Sørensen

I begyndelsen af sommeren 1944 myldrede det med tyske aktiviteter ved Blåvand. Frygten for en allieret landgang på det europæiske fastland var vokset til nye højder. Den kom da også få uger senere med invasionen i Frankrig. Danmarks vestlige kystlinje blev nu endnu mere vigtig – i teorien. Arbejdet med opførelsen af en gigantisk kanonstilling ved Blåvand blev nu påbegyndt.

Stillingen som den tager sig ud i dag

De uden historie

I dagens Danmark skal man ikke tage historisk viden for givet. Historieundervisningen i folkeskolen er absolut ikke, hvad den har været. Og gymnasieskolen følger ganske godt efter. Her mindes man historikeren Michael Böss' fremragende bog om problemstillingen: "Det demente samfund".

Disse triste forhold er John V Jensen godt klar over – hvorfor ham foretager et fremragende skaktræk.

Bogen, der er på 108 sider, indledes med en fortælling om 2. verdenskrig, som den udspillede sig på det europæiske kontinent: fra Nazitysklands overfald på Polen den 1. september 1939 til 'Operation Overlord' – D-dagen den 6. juli 1944. John V Jensen tager ganske enkelt læserne ved hånden og fører dem i en fornem, pædagogisk fortælling – båret af stor faglig viden og et fint billedmateriale – frem til påbegyndelsen af den danske del af Atlantvolden.

Med en så god cicerone som John V Jensen bliver historie aldrig kedelig. Og man bliver virkelig godt klædt på til læsningen af hovedfortællingen. I tilgift er bogen et glimrende undervisningsmateriale – både til folkeskole og gymnasium.

Normandiet – D-dag Illustration fra bogen

Rommel besøger vestkysten

Hitler udnævner i november 1933 feltmarskal Erwin Rommel til inspektør for de tyske forsvarsanlæg i Vesteuropa – herunder som det vigtigste Atlantvolden. I denne egenskab ankommer Rommel 3. december 1943 til Danmark for at inspicere anlæggene. Rommels strategi for forsvaret mod invasion byggede på, at angriberne skulle tilintetgøres allerede på stranden. (Her skulle man også ifølge Churchills tale 4. juni slå til: "We shall fight on the beaches").

Rommels inspektion startede i Esbjerg. Den 5. december besøgte han blandt andet Blåvand – herunder Büffel-stillingen – den store radarstation. Herefter fortsatte han til blandt andet Hanstholm, Hirtshals, Løkken, Skagen og Frederikshavn.

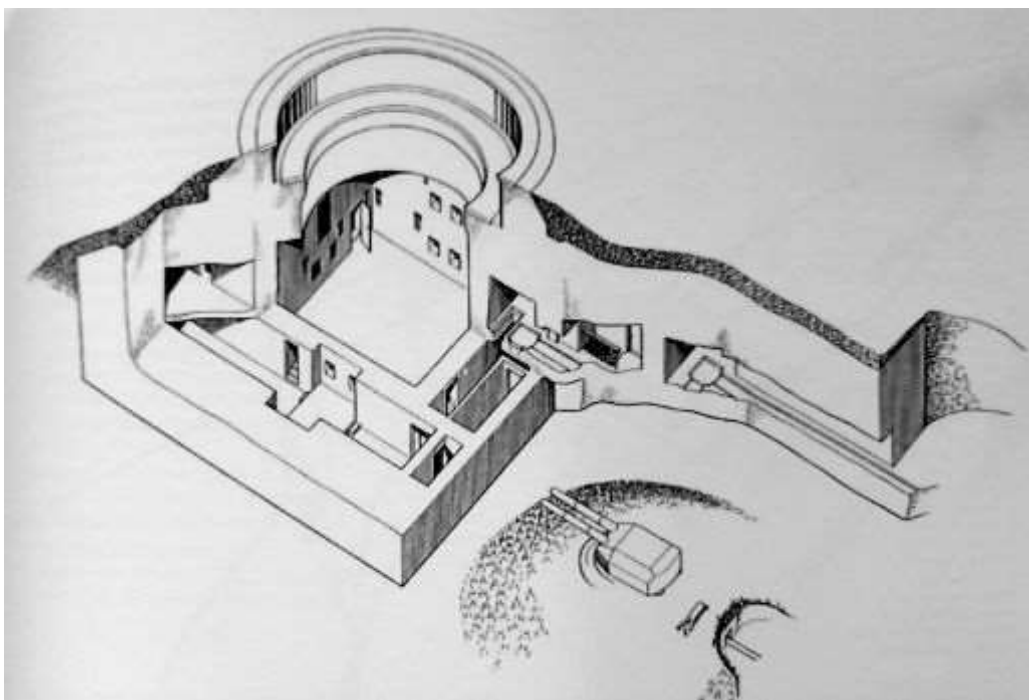

Rommel på inspektion på vestkysten

"Feltmarskal Rommel var ikke tilfreds med det, han så", skriver forfatteren og fortsætter: "Feltmarskal Rommels besøg fik afgørende betydning for bunkeranlæggene på den jyske vestkyst, fordi Rommel ikke var tilfreds med det tyske invasionsforsvar, som derfor skulle udbygges kraftigt..." (side 43).

Tirpitz – stillingen opføres

Den 16. maj 1944 er der besigtigelse i Oksby. Her beslutter man at placere et tungt batteri – samt at arbejdet kunne gå i gang med det samme. Og det blev et helt unikt byggeri og batteri, skriver John V Jensen.

Engelsk skitse af bunkeren. Illustration fra bogen

Som de øvrige tyske bunkeranlæg opføres Tirpitz-stillingen efter det såkaldte Regelbausystem. Der var tre instanser, der skulle samarbejde om opførelsen af bunkerne: hæren, flåden og luftvåbnet. For at undgå forvirring med mere anvendte man netop Regelbausystemet. Heri ligger nøglen til forståelsen af, hvordan det kunne lade sig gøre at opføre de mange og store bunkeranlæg på så forholdsvis kort tid, skriver John V Jensen. Det hele fungerede om end i voldsom størrelse som en slags elementbyggeri, som vi blandt andet ser det ved typehusbyggeri.

Det gør sig gældende alle steder, hvor Nazityskland byggede militært.

Ser man blandt andet 'History Channel' får man tit indblik i de gigantiske byggerier, der ligger rundt om i de tidligere nazityske områder spændende fra Rusland til de engelske kanaløer.

Det krævede naturligvis et gigantisk antal bygningsarbejdere. Her trådte Organisation Todt til. Men de kunne i sig selv ikke udfylde nær alle pladserne. Der kom også danske arbejdere til. Men arbejdsstyrken bestod tilsyneladende også af krigsfanger, selv om disse i henhold til Geneve-konventionen ikke måtte anvendes. John V Jensen skriver: "Ikke desto mindre er det helt sikkert, at der i Danmark ved befrielsen befandt sig adskillige tusinde russere, polakker, franskmænd foruden mange andre nationaliteter, der var kommet til landet med den tyske besættelsesmagt; hvorvidt disse var krigsfanger eller tvangsarbejdere eller begge dele er dunkelt..." s. 81.

Russiske krigsfanger i Danmark efter befrielsen. Frihedsmuseet

"Lokalt i Varde-Esbjergområdet betød besættelsen øget beskæftigelse. Det drejede sig blandt andet om udvidelsen af Esbjerg Lufthavn i 1940, om Oksbøllejren..." s. 86. Byggepladsen ved Tirpitz-stillingen sikrede fuld beskæftigelse i området.

Men selv om stillingen havde højeste prioritet, blev arbejdet ikke færdiggjort inden befrielsen, og kanonerne, der kunne skyde en 800 kg. granat 35 kilometer, kom aldrig i brug.

Tirpitz uden Tirpitz

Det må være på sin plads her at fremhæve, at navnet Tirpitz ikke har noget at gøre med den berømte Alfred von Tirpitz, der opbyggede den kejserlige højsøflåde. Slagskibet 'Tirpitz' er opkaldt efter ham. Det endte på bunden af en norsk fjord. Tyskerne selv kaldte stillingen for 'Batteri Oksby' og senere 'Vogelnest'. Man kunne foranlediges til at tro, at kanonerne kom fra Tirpitz. Men den holder heller ikke.

De kom fra slagskibet 'Gneisenau', der var blevet beskadiget i 1942. Man ombyggede det, hvorved de ni 28 cm. kanoner blev frigjort. Det var tilsyneladende fire af disse fra Krupp-fabrikkerne, der endte i Danmark. Uden at komme i brug.

Da Vardemuseerne åbnede Tirpitz-stillingen besluttede man sig for dette navn. "Tirpitz var kendt i forvejen, og så lød det bare bedre", skriver John V. Jensen.

Hvis man vil se nærmere på Tirpitz-stillingen og den øvrige del af den danske Atlantvold, inden man besøger det fantastiske museum, er det en god ide i sin browser at skrive 'Atlantvolden i Danmark' og så klikke på 'billeder/videos'. Så kommer man til en lang række film, der går i dybden med emnet. Især 'tvmv' – 'tv midtvest' – har lavet nogle fremragende udsendelser. De er ikke nævnt i bogen, så her er et godt tip. <https://www.tvmidtvest.dk/bunkerne/bunkerne-1-konstruktion>
(<https://www.tvmidtvest.dk/bunkerne/bunkerne-1-konstruktion>)

Et fornemt materiale

Man fristes til at sige, at John V Jensen har gjort det igen. Som med bogen om minerydningen. Det er et fremragende materiale, velskrevet, på et højt fagligt niveau og så i en fornem pædagogisk opbygning. At museet så anvender sig af Tine Lorange til det grafiske layout gør, at det er en ualmindelig smuk publikation at sidde med.

Stor tak til forfatteren og Vardemuseerne for denne bog. Jeg lader anmeldelsen slutte med et af fotografen Niels A Hansens billeder, der taler sit tydelige sprog om den høje kvalitet.

[Historie-online.dk, den 22. januar 2020]

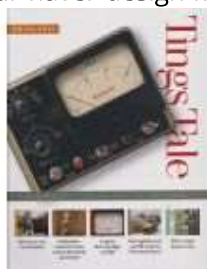
← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/museer/den-gamle-by-2019>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

EN VIDUNDERLIG VERDEN

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/en-vidunderlig-verden>)

TINGS TALE 03

(<http://www.historie-online.dk/boger/tings-tale-03>)

**KULTURARVSMasterplan
for NYBORG OG
KONGERNES ØSTFYN**